Ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi

(2000/C 311 E/18)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

KOM(2000) 303 lopull. — 2000/0127(CNS)

(Komission esittämä 24 päivänä toukokuuta 2000)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 2 alakohdan a ja b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Turvapaikka-asioita koskevan yhteisen politiikan vahvistaminen ja yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän luominen on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, joka on avoin henkilöille, joilla on olosuhteista johtuva oikeutettu peruste hakea suojelua Euroopan unionin alueelta.

(2) Euroopassa on viime vuosina sattunut yhä useammin tilanteita, joissa eri valtioiden alueelle on tullut suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, joita ei voida palauttaa kotimaahansa. Nämä tilanteet edellyttävät usein tilapäistä suojelua koskevaa poikkeuksellista järjestelyä, jonka nojalla näille henkilöille voidaan antaa välittömästi tilapäistä suojelua, niin että voidaan estää turvapaikkajärjestelmän ylikuormittuminen.

(3) Jäsenvaltiot ja yhteisö ovat ilmaisseet huolensa siirtymään joutuneiden henkilöiden tilanteesta entisen Jugoslavian alueen konfliktin vuoksi siirtymään joutuneita henkilöitä koskevissa päätelmissä, jotka maahanmuuttoasioista vastaavat ministerit hyväksyivät Lontoossa 30 päivänä marraskuuta ja 1 päivänä joulukuuta 1992 ja Kööpenhaminassa 1 ja 2 päivänä kesäkuuta 1993 pidetyissä kokouksissa.

(4) Neuvosto antoi 25 päivänä syyskuuta 1995 päätöslauselman siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanotosta ja väliaikaisesta oleskelusta aiheutuvien kustannusten jakamisesta ([1]) ja teki 4 päivänä maaliskuuta 1996 päätöksen 96/198/405 kiireellisestä menettelystä asuinseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanotosta ja väliaikaisesta oleskelusta aiheutuvan vastuun jakamisesta ([2]).

(5) Neuvoston ja komission 3 päivänä joulukuuta 1998 hyväksymän toimintasuunnitelman ([3]) mukaan Amsterdamin sopimuksen perusteella on mahdollisimman pikaisesti hyväksyttävä vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä toimenpiteitä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi.

(6) Neuvosto on hyväksynyt 27 päivänä toukokuuta 1999 päätelmät Kosovosta siirtymään joutuneista henkilöistä. Päätelmissä kehotetaan komissiota ja jäsenvaltioita laatimaan yhteenveto toimista, joita ne ovat toteuttaneet Kosovon kriisin vuoksi, jotta tältä pohjalta voidaan laatia perustamissopimuksessa edellytetyt toimenpiteet.

(7) Eurooppa-neuvosto on todennut Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä ylimääräisessä kokouksessaan, että kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisestä suojelusta olisi päästävä sopimukseen jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun perusteella.

(8) On näin ollen katsottu tarpeelliseksi laatia vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja säätää toimenpiteet näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi.

(9) Mainitut vaatimukset ja toimenpiteet ovat sidoksissa toisiinsa ja riippuvaisia toisistaan tehokkuuteen, johdonmukaisuuteen ja yhteisvastuuseen liittyvistä syistä ja jotta voidaan välttää siirtymään joutuneiden henkilöiden toissijaista siirtymistä ja tukea yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää. Tämän vuoksi näistä vaatimuksista ja toimenpiteistä olisi säädettävä samassa säädöksessä.

(10) Tämän tilapäisen suojelun on oltava yhdenmukainen pakolaisten oikeusasemaa koskevien jäsenvaltioiden kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Se ei saa erityisesti vaikuttaa pakolaisaseman tunnustamiseen Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, mukaisesti, jonka kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet.

([1]) EYVL C 262, 7.10.1995, s. 1.

([2]) EYVL L 63, 13.3.1996, s. 10.

([3]) EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.

(11) Olisi kunnioitettava YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun toimivaltaa pakolaisiin ja muihin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleviin henkilöihin nähden ja noudattaa Amsterdamin sopimukseen liitettyä julistusta N:o 17 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen entisestä 73 k artiklasta (nykyinen 63 artiklasta) annettaessa tilapäistä suojelua tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä.

(12) Olisi säädettävä, että tätä direktiiviä ei sovelleta henkilöihin, jotka on otettu vastaan tilapäistä suojelua koskevien järjestelyjen nojalla ennen direktiivin voimaantuloa.

(13) Vähimmäisvaatimusten luonteeseen kuuluu, että jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia ehtoja henkilöille, joille annetaan tilapäistä suojelua tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä.

(14) Tilapäistä suojelua koskevien toimenpiteiden erityisluonteen vuoksi ja sen vuoksi, ettei siirtymään joutuneiden henkilöiden laajamittaisen siirtymisen mittasuhteita ole mahdollista määritellä ennalta, on tarpeen vahvistaa tämän suojelun enimmäiskesto ja suojelun toteuttamisesta olisi säädettävä neuvoston päätöksellä. Tämän päätöksen olisi oltava velvoittava kaikissa jäsenvaltioissa siirtymään joutuvien henkilöiden osalta, joita tarkoitetaan kyseisessä päätöksessä. Olisi myös säädettävä tämän päätöksen voimassaolon päättymisen edellytyksistä.

(15) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus antaa tilapäistä suojelua halutessaan myös muille kuin neuvoston päätöksessä mainituille siirtymään joutuneiden henkilöiden ryhmille, jotka ovat joutuneet siirtymään kotiseudultaan samasta lähtömaasta ja samoista syistä, ja vahvistaa tämän mahdollisuuden edellytykset.

(16) On määriteltävä vastaanotto-olosuhteita ja oleskelua koskevat jäsenvaltioiden velvollisuudet niitä henkilöitä kohtaan, joille on annettu tilapäistä suojelua tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä. Näiden velvollisuuksien on oltava tasapuolisia ja niiden on annettava kyseisille henkilöille asianmukainen suojelun taso.

(17) Olisi vältettävä vaarantamasta syrjinnällä tavoitetta, jonka mukaan Euroopan unionista kehitetään vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, mukaan luettuna turvapaikkapolitiikka ja tilapäinen suojelu tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä.

(18) Olisi määriteltävä jäsenvaltioiden kansainvälisten velvoitteiden ja perustamissopimuksen määräysten mukaisesti säännöt turvapaikkamenettelyyn pääsystä tilapäisen suojelun yhteydessä tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä.

(19) On aiheellista säätää periaatteista ja toimenpiteistä, joiden mukaan säädellään siirtymään joutuneiden henkilöiden paluuta lähtömaahan ja tilannetta jäsenvaltioissa tilapäisen suojelun päättyessä.

(20) On säädettävä yhteisvastuuseen perustuvasta mekanismista, jonka avulla jäsenvaltioiden alueelle tulleiden, siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvat rasitukset voidaan jakaa tasapuolisesti. Tämä mekanismi koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen osa koskee rahoitusta. Toinen osa perustuu siirtymään joutuneiden henkilöiden jakamiseen eri vastaanottajavaltioihin kyseisen henkilön ja vastaanottajavaltion molemminpuolisen vapaaehtoisuuden perusteella. Olisi säädettävä mahdollisuudesta olla soveltamatta mekanismin toista osaa sekä tämän mahdollisuuden edellytyksistä.

(21) Tilapäisen suojelun toteuttamisen yhteydessä olisi tehtävä hallinnollista yhteistyötä.

(22) On määriteltävä tapaukset, joissa tilapäistä suojelua ei anneta tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä.

(23) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä seuraamusjärjestelmästä tämän direktiivin rikkomistapauksia varten.

(24) Tämän direktiivin täytäntöönpanoa olisi arvioitava säännöllisesti.

(25) Perustamissopimuksen 5 artiklan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka ovat vähimmäisvaatimusten laatiminen tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistäminen, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden tasolla, ja se voidaan siten suunnitellun toiminnan vaikutukset ja laajuus huomioon ottaen saavuttaa paremmin yhteisön tasolla. Tämä direktiivi rajoittuu vähimpään näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliseen eikä siten ylitä sitä, mikä tarvitaan tähän tarkoitukseen.

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Tämän direktiivin tavoite on vähimmäisvaatimusten laatiminen tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee kolmansista maista suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistäminen.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ”tilapäisellä suojelulla tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä” poikkeuksellista järjestelyä, jonka nojalla tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee kolmansista maista suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, näille henkilöille voidaan antaa välittömästi tilapäistä suojelua, kun turvapaikkamenettelyjen toimivuus vaarantuu hakemusten suuren määrän vuoksi; tämä on sekä asianomaisten että muiden suojelua hakevien henkilöiden edun mukaista; jäljempänä ”tilapäinen suojelu”;

b) ”Geneven yleissopimuksella” 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyä pakolaisten oikeusasemaa koskevaa yleissopimusta, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla;

c) ”kolmansista maista saapuvilla, kotiseudultaan siirtymään joutuneilla henkilöillä, joita ei voida palauttaa kotimaahansa” kolmannen maan kansalaisia tai valtiottomia henkilöitä, joiden on täytynyt lähteä kotimaastaan ja jotka eivät voi palata sinne turvallisesti ihmisarvoisiin olosuhteisiin maassa vallitsevan tilanteen vuoksi; he voivat olla Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan tai muiden suojelua koskevien kansainvälisten tai kansallisten säädösten soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä, ja erityisesti:

   — henkilöitä, jotka ovat paenneet alueilta, joilla esiintyy aseellisia selkkauksia ja jatkuvaa väkivaltaa,

   — henkilöitä, jotka ovat olleet vaarassa joutua tai ovat joutuneet järjestelmällisten tai laajojen ihmisoikeusloukkauksien uhreiksi;

d) ”jäsenvaltioiden alueelle tulleella suurella määrällä siirtymään joutuneita henkilöitä” yhteisön alueelle kolmansista maista tulevaa suurta määrää kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä, joita ei voida palauttaa kotimaahansa ja jotka ovat lähtöisin tietystä maasta tai tietyltä maantieteelliseltä alueelta;

e) ”pakolaisilla” Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuja kolmansien maiden kansalaisia tai valtiottomia henkilöitä;

f) ”ilman huoltajaa maahan tulevilla alaikäisillä” alle 18-vuotiaita kolmansien maiden kansalaisia, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman aikuista, joka olisi vastuussa heistä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön nojalla, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön huostassa;

g) ”oleskeluluvalla” jäsenvaltion viranomaisten myöntämää jäsenvaltion lainsäädännön mukaista lupaa, jonka perusteella kolmannen maan kansalaisella on oikeus oleskella kyseisen jäsenvaltion alueella;

h) ”perheen yhdistämistä hakevalla henkilöllä” kolmannen maan kansalaista, joka oleskelee jäsenvaltiossa tilapäisen suojelun nojalla ja pyytää saada luokseen yhden tai useamman perheenjäsenensä.

3 artikla

1. Tilapäinen suojelu ei vaikuta Geneven yleissopimuksen nojalla tapahtuvaan pakolaisaseman tunnustamiseen.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat tilapäistä suojelua koskevat toimenpiteet noudattaen perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa.

3. Tilapäisen suojelun aloittamisesta, toteuttamisesta ja lopettamisesta kuullaan säännöllisesti Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua, jäljempänä ”YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu”, ja muita asianomaisia kansainvälisiä järjestöjä.

4. Tätä direktiiviä ei sovelleta henkilöihin, jotka on otettu vastaan tilapäistä suojelua koskevien järjestelyjen nojalla ennen tämän direktiivin voimaantuloa.

5. Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta säätää tai pitää voimassa suotuisampia ehtoja tilapäistä suojelua saaville henkilöille.

II LUKU

Tilapäisen suojelun kesto ja toteuttaminen

4 artikla

Tilapäisen suojelun voimassaoloaika on yksi vuosi.

Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa, jollei tilapäistä suojelua ole lopetettu 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, ilman eri toimenpidettä kuudella kuukaudella kerrallaan enintään vuodeksi.

Tilapäisen suojelun kokonaiskesto on yhteensä enintään kaksi vuotta.

5 artikla

1. Tilanne, jossa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, todetaan päätöksellä, jonka neuvosto tekee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta; komissio tutkii myös jäsenvaltioiden pyynnöt, joissa sitä pyydetään esittämään neuvostolle tällainen ehdotus. Neuvoston päätöksen perusteella annetaan siinä tarkoitetuille siirtymään joutuneille henkilöille kaikissa jäsenvaltioissa tilapäistä suojelua tämän direktiivin säännösten mukaisesti. Päätöksessä on oltava vähintään seuraavat tiedot:

a) kuvaus väestöryhmistä, joihin tilapäistä suojelua sovelletaan;

b) tilapäisen suojelun täytäntöönpanopäivämäärä;

c) jäsenvaltioiden 25 artiklan nojalla antamat julistukset.

2. Neuvoston päätös perustuu seuraaviin seikkoihin:

a) tilanteen ja väestöliikkeiden laajuuden arviointi;

b) tilapäisen suojelun tarpeellisuuden arviointi, kun otetaan huomioon mahdollisuudet antaa hätäapua ja toteuttaa toimia paikalla tai näiden mahdollisuuksien riittämättömyys;

c) jäsenvaltioiden, komission, YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun ja muiden asianomaisten järjestöjen ilmoittamat tiedot.

3. Tarvittaessa voidaan soveltaa neuvoston työjärjestyksessä säädettyä kiireellistä menettelyä.

4. Neuvoston päätös annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille.

6 artikla

1. Tilapäinen suojelu lopetetaan

a) kun enimmäiskestolle asetettu määräaika täyttyy, tai

b) milloin tahansa, jos neuvosto tekee asiasta päätöksen määräenemmistöllä komission ehdotuksesta; komissio tutkii myös jäsenvaltioiden pyynnöt, joissa sitä pyydetään esittämään neuvostolle tällainen ehdotus.

2. Tämän neuvoston päätöksen tulee perustua toteamukseen, jonka mukaan tilanne lähtömaassa on sellainen, että asianomaiset henkilöt voivat palata sinne pysyvästi turvallisiin ja ihmisarvoisiin oloihin Geneven yleissopimuksen 33 artiklan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti. Päätös annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille.

7 artikla

Jäsenvaltiot voivat antaa tilapäistä suojelua myös muille kuin 5 artiklassa säädetyssä neuvoston päätöksessä mainituille siirtymään joutuneiden henkilöiden ryhmille, jotka ovat joutuneet siirtymään kotiseudultaan samasta lähtömaasta ja samoista syistä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tästä viipymättä neuvostolle ja komissiolle.

III LUKU

Jäsenvaltioiden velvollisuudet tilapäistä suojelua saavia henkilöitä kohtaan

8 artikla

1. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet oleskelulupien myöntämiseksi tilapäistä suojelua saaville henkilöille koko tilapäisen suojelun ajaksi. Asiakirjat annetaan tätä varten.

2. Edellä 1 kohdassa säädettyjen oleskelulupien kestosta riippumatta jäsenvaltioiden on kohdeltava tilapäistä suojelua saavia henkilöitä vähintään 9–15 artiklan säännösten mukaisesti.

3. Jäsenvaltiot edistävät tarvittaessa kaikin tavoin viisumien myöntämistä sellaisille henkilöille, joille on annettu pääsy niiden alueelle tilapäistä suojelua varten, kauttakulkuviisumit mukaan luettuina. Nämä viisumit ovat maksuttomia. Hätätilanteen vuoksi viisumimuodollisuudet on supistettava mahdollisimman vähiin.

9 artikla

Jäsenvaltiot toimittavat tilapäistä suojelua saaville henkilöille sekä lähtömaan että vastaanottajamaan virallisella kielellä tai virallisilla kielillä laaditun asiakirjan, jossa esitetään selkeästi tilapäistä suojelua koskevat säännökset.

10 artikla

Jäsenvaltiot myöntävät tilapäistä suojelua saaville henkilöille oikeuden työskennellä toisen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana samoin edellytyksin kuin pakolaisille. Tilapäistä suojelua saavien henkilöiden ja pakolaisten tasavertaisuuden periaatetta sovelletaan myös palkkauksen, toisen palveluksessa tai itsenäisesti tehtyyn työhön liittyvän sosiaaliturvan ja muiden työsuhdetta koskevien ehtojen osalta.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot varmistavat, että tilapäistä suojelua saavat henkilöt majoitetaan asianmukaisesti tai että heille tarvittaessa myönnetään varat asumiseen.

2. Jäsenvaltiot järjestävät tilapäistä suojelua saaville henkilöille tarvittavan sosiaali- ja toimeentuloturvan, jos heillä ei ole riittävästi varoja, sekä terveydenhuollon. Jäljempänä 4 kohdan soveltamista rajoittamatta terveydenhuollon on kuitenkin katettava ainakin ensiapu ja sairauksien hoito.

3. Kun tilapäistä suojelua saavat henkilöt työskentelevät toisen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, heidän mahdollisuutensa elättää itsensä otetaan huomioon määriteltäessä tukijärjestelyjen tasoa.

4. Jäsenvaltiot järjestävät asianmukaista lääketieteellistä tai muuta apua niille tilapäistä suojelua saaville henkilöille, joilla on erityisiä tarpeita, kuten ilman huoltajaa maahan tuleville alaikäisille tai henkilöille, joita on kidutettu tai jotka on raiskattu tai jotka ovat joutuneet muun vakavan henkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan uhreiksi.

12 artikla

1. Jäsenvaltiot antavat tilapäistä suojelua saaville alaikäisille oikeuden koulunkäyntiin samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisille. Jäsenvaltiot voivat säätää, että oikeus koulunkäyntiin koskee ainoastaan yhteiskunnan kustantamaa perusopetusta. Alaikäisiksi katsotaan henkilöt, jotka eivät ole saavuttaneet asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaista täysi-ikäisyyden rajaa.

2. Jäsenvaltiot antavat tilapäistä suojelua saaville aikuisille oikeuden yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen sekä ammatilliseen täydennys- ja uudelleenkoulutukseen.

13 artikla

1. Kun lähtömaassa jo muodostuneen perheen jäsenet ovat joutuneet eroon toisistaan väestön laajamittaisen siirtymisen yhteydessä, jäsenvaltiot sallivat seuraavien henkilöiden maahantulon ja oleskelun alueellaan:

a) perheen yhdistämistä hakevan henkilön aviopuoliso tai avopuoliso, jolla on jatkuva suhde perheen yhdistämistä hakevaan henkilöön, jos avopuolisot rinnastetaan aviopuolisoihin asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä;

b) edellä a alakohdassa tarkoitettujen puolisoiden tai perheen yhdistämistä hakevan henkilön lapset, jos nämä ovat naimattomia ja kyseisen henkilön huollettavana riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitosta vai avioliiton ulkopuolella vai onko heidät adoptoitu;

c) muut perheenjäsenet, jos he ovat riippuvaisia perheen yhdistämistä hakevasta henkilöstä tai jos he ovat kärsineet erityisen vakavia traumoja tai ovat erityisen lääketieteellisen hoidon tarpeessa.

2. Perheen yhdistäminen voidaan toteuttaa milloin tahansa tilapäisen suojelun voimassaoloaikana, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen tilapäisen suojelun enimmäiskestolle asetetun kahden vuoden määräajan päättymistä. Henkilöille, jotka tulevat jäsenvaltioiden alueelle perheen yhdistämistä varten, myönnetään oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella.

3. Perheen yhdistämistä hakevan henkilön on tehtävä tätä koskeva hakemus siinä jäsenvaltiossa, jossa hän oleskelee. Jäsenvaltiot varmistavat, että muut perheenjäsenet suostuvat perheen yhdistämiseen.

4. Sukulaisuussuhteen osoittamista koskevien asiakirjojen puuttumista ei pidetä esteenä 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen soveltamiselle. Jäsenvaltiot ottavat huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja olosuhteet arvioidessaan todisteiden pätevyyttä ja hakijan lausumien uskottavuutta.

5. Jos 1 kohdassa tarkoitetun perheen jäsenet saavat tilapäistä suojelua eri jäsenvaltioissa, jäsenvaltiot sallivat perheyhteyden säilyttämisen perheen valitsemassa vastaanottajavaltiossa samoin edellytyksin kuin 2 kohdassa esitetään. Kun perheenjäsenet siirtyvät perheen yhdistämistä varten valitsemaansa vastaanottaja- valtioon, heidän oleskelulupansa lähtömaassa peruutetaan ja tilapäiseen suojeluun liittyvät lähtöjäsenvaltion velvollisuudet häntä tai heitä kohtaan lakkaavat olemasta voimassa.

Perheen yhdistämistä koskeva pyyntö tehdään siinä jäsenvaltiossa, jossa perheen yhdistämisen halutaan tapahtuvan. Jäsenvaltiot varmistavat, että muut perheenjäsenet suostuvat perheen yhdistämiseen.

6. Asianomainen jäsenvaltio tutkii perheen yhdistämistä koskevan pyynnön mahdollisimman pian. Jos hakemus hylätään, kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti, ja hakijalla on oltava oikeus hakea siihen muutosta oikeusteitse asianomaisessa jäsenvaltiossa. Hakemusta tutkiessaan jäsenvaltiot ottavat asianmukaisesti huomioon alaikäisen lapsen edun.

7. Tämän artiklan täytäntöönpanon yhteydessä voidaan toimia yhteistyössä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

14 artikla

1. Jäsenvaltiot hyväksyvät niin pian kuin mahdollista tarvittavat säännökset, joiden nojalla tilapäistä suojelua saavat, ilman huoltajaa maahan tulevat alaikäiset saavat tarvittavan edustuksen joko niin, että heille järjestetään laillinen huoltaja tai edustus, jota hoitaa alaikäisten hoidosta ja hyvinvoinnista vastaava järjestö, tai jokin muu asianmukainen edustus.

2. Jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että ilman huoltajaa maahan tulevat alaikäiset sijoitetaan tilapäisen suojelun ajaksi:

a) täysi-ikäisten perheenjäsenten luo;

b) sijoitusperheeseen;

c) vastaanottokeskuksiin, joissa on alaikäisille soveltuvia järjestelyjä, tai muihin alaikäisille soveltuviin majoituspaikkoihin.

3. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta sellainen ilman huoltajaa maahan tullut alaikäinen, jonka perheenjäseniä ei ole löydetty, voidaan tarvittaessa sijoittaa yhden tai useamman hänestä paon aikana huolehtineen henkilön luokse. Jäsenvaltiot varmistavat, että sekä ilman huoltajaa maahan tullut alaikäinen että asianomainen henkilö tai asianomaiset henkilöt suostuvat tähän.

15 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat 8–14 artiklassa säädetyt velvollisuudet tilapäistä suojelua saavien henkilöiden sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, kansalaisuuteen, uskontoon tai maailmankatsomukseen, vammaan, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen katsomatta.

IV LUKU

Turvapaikkamenettelyn piiriin pääsy tilapäisen suojelun yhteydessä

16 artikla

1. Pääsy pakolaisaseman määrittämistä koskevan menettelyn piiriin on taattava niille tilapäistä suojelua saaville henkilöille, jotka sitä haluavat.

2. Pääsy tämän menettelyn piiriin on myönnettävä viimeistään tilapäisen suojelun päättyessä. Kun turvapaikkahakemus on tehty ennen tilapäisen suojelun voimaantuloa tai sen aikana ja kun hakemuksen käsittely on keskeytetty, käsittelyä on jatkettava tilapäisen suojelun päättyessä. Jäsenvaltiot voivat säätää menettelystä, jonka mukaan ne ilmoittavat hakijalle turvapaikkahakemuksen käsittelystä kohtuullisessa ajassa niin, että hakijat saavat tarvitsemansa tiedot.

17 artikla

Sovelletaan niitä perusteita ja järjestelyjä, joiden mukaan turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään.

18 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tilapäistä suojelua saava henkilö ei voi olla samalla myös sellainen turvapaikanhakija, jonka hakemus on otettu käsiteltäväksi.

2. Kun turvapaikkahakemuksen käsittelyn yhteydessä todetaan, ettei hakijalle voida myöntää pakolaisasemaa mutta että hän täyttää edelleen tilapäisen suojelun saamisen edellytykset, jäsenvaltiot säätävät sanotun kuitenkaan rajoittamatta 29 artiklan säännösten soveltamista, että hänelle annetaan tilapäistä suojelua sen päättymiseen asti.

V LUKU

Kotiinpaluu ja tilapäisen suojelun päätyttyä toteutettavat toimenpiteet

19 artikla

Tilapäisen suojelun päättyessä sovelletaan ulkomaalaisten suojelua, maahantuloa ja oleskelua koskevia yleisiä sääntöjä.

20 artikla

Jäsenvaltiot tutkivat, onko siirtymään joutuneiden henkilöiden palauttaminen yksittäistapauksissa mahdotonta tai epärealistista pakottavien humanitaaristen syiden vuoksi.

21 artikla

1. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet helpottaakseen tilapäistä suojelua saavien tai saaneiden henkilöiden vapaaehtoista kotiinpaluuta turvallisiin ja ihmisarvoisiin oloihin. Jäsenvaltiot varmistavat, että kyseiset henkilöt tekevät paluupäätöksen tietoisina kaikista siihen liittyvistä näkökohdista. Jäsenvaltiot voivat antaa palaajille mahdollisuuden käydä lähtömaassa valmistelemassa paluuta.

2. Jäsenvaltiot suhtautuvat tilapäisen suojelun voimassaoloaikana myönteisesti siihen, että tilapäistä suojelua saaneet henkilöt, jotka ovat palanneet kotiseudulleen vapaaehtoisesti, voivat lähtömaan olosuhteiden vuoksi palata uudelleen vastaanottajavaltioon.

3. Tilapäisen suojelun päätyttyä jäsenvaltiot voivat säätää tämän direktiivin III luvussa säädettyjen velvollisuuksien voimassaolon jatkamisesta niiden tilapäistä suojelua saaneiden henkilöiden osalta, jotka osallistuvat vapaaehtoista kotiinpaluuta tukevaan ohjelmaan. Voimassaoloa jatketaan tosiasialliseen paluupäivämäärään asti.

22 artikla

1. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, niin että tilapäistä suojelua saaneet henkilöt, jotka tarvitsevat erityistä lääketieteellistä tai psykologista hoitoa, voivat jäädä jäsenvaltion alueelle myös tilapäisen suojelun päättymisen jälkeen saamaan tätä hoitoa, jottei sen keskeyttämisestä aiheudu vahinkoa heidän terveydelleen.

2. Jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että perheet, joiden alaikäiset lapset käyvät koulua jäsenvaltiossa, voivat halutessaan jäädä jäsenvaltioon meneillään olevan kauden loppuun saakka.

23 artikla

Jäsenvaltiot helpottavat soveltuvin toimenpitein, asianomaisten henkilöiden suostumuksella ja yhteistyössä toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa sellaisten ohjelmien toteuttamista, joiden avulla tuetaan siirtymään joutuneiden henkilöiden uudelleen sijoittamista, jos tämä todetaan aiheelliseksi.

VI LUKU

Yhteisvastuu

24 artikla

Tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet rahoitetaan päätöksellä . . . perustetusta Euroopan pakolaisrahastosta kyseisessä päätöksessä määrätyin edellytyksin.

25 artikla

1. Jäsenvaltiot ottavat yhteisön yhteisvastuun hengessä vastaan henkilöt, joille voidaan antaa tilapäistä suojelua. Ne ilmoittavat joko valmiudestaan ottaa vastaan siirtymään joutuneita henkilöitä (joko yleisesti tai lukumääräisesti) tai syyt, joiden vuoksi ne eivät voi ottaa vastaan tällaisia henkilöitä. Nämä ilmoitukset sisällytetään jäsenvaltioiden julistukseen, joka liitetään 5 artiklan mukaiseen päätökseen. Jäsenvaltiot voivat ilmoittaa valmiudestaan ottaa vastaan lisää siirtymään joutuneita henkilöitä myös kyseisen päätöksen tekemisen jälkeen ilmoittamalla asiasta neuvostolle ja komissiolle. Näistä ilmoituksista tiedotetaan viivyttelemättä YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulle.

2. Jäsenvaltiot varmistavat yhteistyössä toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa, että 5 artiklan nojalla tehdyssä päätöksessä määritellyt tilapäistä suojelua saavat henkilöt, jotka eivät ole vielä jäsenvaltioiden alueella, haluavat siirtyä sinne.

26 artikla

1. Jäsenvaltiot tekevät tarvittaessa keskenään yhteistyötä koko tilapäisen suojelun voimassaolon ajan tilapäistä suojelua saavien henkilöiden siirtämiseksi jäsenvaltiosta toiseen. Tätä varten on varmistuttava siitä, että asianomaiset henkilöt suostuvat siirtoon.

2. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa siirtopyynnöistään muille jäsenvaltioille, komissiolle ja YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulle. Muut jäsenvaltiot ilmoittavat siirtoa pyytävälle jäsenvaltiolle valmiudestaan ottaa vastaan asianomaiset henkilöt.

3. Kun tilapäistä suojelua saavia henkilöitä siirretään jäsenvaltiosta toiseen, heidän oleskelulupansa siinä jäsenvaltiossa, josta he lähtevät, ja tilapäisen suojeluun liittyvät kyseisen jäsenvaltion velvollisuudet heitä kohtaan lakkaavat olemasta voimassa. Uusi vastaanottajavaltio antaa asianomaisille henkilöille tilapäistä suojelua.

4. Siirtäessään tilapäistä suojelua saavia henkilöitä jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltiot käyttävät liitteessä olevaa kulkuluvan mallia.

27 artikla

Edellä 25 ja 26 artiklan soveltaminen ei rajoita palauttamiskieltoa koskevia jäsenvaltioiden velvollisuuksia.

VII LUKU

Hallinnollinen yhteistyö

28 artikla

1. Kukin jäsenvaltio perustaa tilapäisen suojelun toteuttamiseen tarvittavaa hallinnollista yhteistyötä varten kansallisen yhteyspisteen ja toimittaa sen yhteystiedot sekä muille jäsenvaltioille että komissiolle. Jäsenvaltiot antavat yhteistyössä komission kanssa tarvittavat säännökset, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia suoraan yhteistyössä ja vaihtaa keskenään tietoja.

2. Jäsenvaltiot toimittavat säännöllisesti ja viipymättä tiedot tilapäistä suojelua saavien henkilöiden lukumäärästä sekä tiedot kansallisiin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyvistä säännöksistä ja määräyksistä, jotka koskevat tilapäisen suojelun täytäntöönpanoa.

VIII LUKU

Erityiset säännökset

29 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat kieltäytyä antamasta tilapäistä suojelua henkilölle, jonka katsotaan olevan vaaraksi niiden kansalliselle turvallisuudelle tai jos on aihetta epäillä, että kyseinen henkilö on tehnyt sotarikoksen tai -rikoksia taikka rikoksen tai rikoksia ihmisyyttä vastaan, tai jos turvapaikkahakemuksen käsittelyn yhteydessä on todettu, että häneen on sovellettava Geneven yleissopimuksen 1 artiklan F kohdassa lueteltuja poikkeuslausekkeita.

2. Poikkeus on perusteltava yksinomaan asianomaisen henkilön henkilökohtaisella käytöksellä. Poikkeusta koskevien päätösten tai toimenpiteiden on perustuttava suhteellisuusperiaatteeseen. Asianomaisilla henkilöillä on oltava oikeus hakea muutosta asianomaisen jäsenvaltion tuomioistuimista.

IX LUKU

Loppusäännökset

30 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamusjärjestelmästä, jota sovelletaan tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen, ja toteutettava seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi kaikki tarvittavat toimenpiteet. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä säännökset tiedoksi komissiolle viimeistään 32 artiklassa mainittuna päivänä ja niiden muutokset mahdollisimman pian.

31 artikla

1. Komissio toimittaa viimeistään kahden vuoden kuluttua 32 artiklassa mainitun määräajan päättymisestä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotukset sen muuttamisesta. Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle kaikki tämän kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen jälkeen komissio laatii vähintään viiden vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa.

32 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2002. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

33 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

34 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

LIITE

Kulkulupa tilapäistä suojelua saavien henkilöiden jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvaa siirtymistä varten

KULKULUPA

Viitenumero (*)

Myönnetty vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja toimenpiteitä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi jäsenvaltioiden kesken . . . päivänä . . . kuuta annetun neuvoston direktiivin . . ./. . ./EY 26 artiklan nojalla.

Voimassa yksinomaan .....sta (1) ..... een (2) siirtymistä varten. Asianomaisen henkilön on ilmoittauduttava .....ssa (3) ennen ..... (4).

Myöntämispaikka: .....

Sukunimi: .....

Etunimet: .....

Syntymäpaikka ja -aika: .....

Kansalaisuus: .....

Myöntämispäivä: .....

VALOKUVA

LEIMA

Sisäasiainministeriön puolesta: .....

..... viranomaiset ovat varmistaneet tämän kulkuluvan haltijan henkilöllisyyden (5) (6)

Tämä asiakirja myönnetään ainoastaan direktiivin . . ./. . ./EY 26 artiklan nojalla, eikä se ole missään tapauksessa rinnastettavissa ulkorajan ylittämiseen oikeuttavaan matka-asiakirjaan tai haltijansa henkilöllisyyden osoittavaan asiakirjaan.

(*) Viitenumeron antaa maa, josta siirtyminen toiseen jäsenvaltioon alkaa.
(1) Jäsenvaltio, josta siirtyminen toiseen jäsenvaltioon alkaa.
(2) Jäsenvaltio, johon siirrytään.
(3) Paikka, jossa asianomaisen henkilön on ilmoittauduttava saavuttuaan toiseen jäsenvaltioon.
(4) Määräpäivä, johon mennessä asianomaisen henkilön on ilmoittauduttava toisessa jäsenvaltiossa.
(5) Viranomaisille esitettyjen matka-asiakirjojen tai henkilöllisyystodistusten perusteella.
(6) Muiden asiakirjojen kuin matka-asiakirjan tai henkilöllisyystodistuksen perusteella.